

נִיסָא, וְאִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲרַחֵישׁ נִיסָא לְבַר נָשׁ,
 לֹא אֵית לִיה לְסַמְכָא (תְּדִיר) עַל נִיסָא זְמַנָּא אַחְרָא.
 בְּגִין דְּלֹאוּ בְּכַל שַׁעְתָּא וְשַׁעְתָּא אֲתַרְחִישׁ נִיסָא.

וְאִי יִיעוּל בַּר נָשׁ גְּרַמִּיָּה בְּאַתְר דְּנִזְקָא אֲשַׁתְּכַח
 לְעֵינָא, הָא פִּקַּע פֶּל זְכוּתִיה דְּעֵבֶד בְּקַדְמִיתָא
 וְאוֹקְמוּהָ. בְּמָה דְּאֵת אָמַר, (בראשית לב) קָטוֹנְתִי מִכָּל
 הַחֲסָדִים וּמִכָּל הָאֲמֶת וְגו'. וְאַבְרָהָם פִּינוּן דְּסָלִיק
 מִמַּצְרַיִם וְאֲשַׁתְּזִיב זְמַנָּא חֲדָא, הַשְׁתָּא אֲמַאי אָעִיל
 גְּרַמִּיָּה בְּצַעְרָא בְּקַדְמִיתָא וְאָמַר אַחְתִּי הִיא.

אַלְא אַבְרָהָם לָא סָמִיךְ עַל גְּרַמִּיָּה פְּלוּם, וְחָמָא
 שְׂכִינְתָּא תְּדִיר בְּדִיּוּרָה דְּשָׂרָה וְלֹא אָעִדִי
 מִתַּפְּסֵן, וּבְגִין דְּהוֹת תַּפְּסֵן, אֲסַמִּיךְ אַבְרָהָם וְאָמַר אַחְתִּי
 הִיא בְּמָה דְּכַתִּיב (משלי ז) אָמַר לְחַכְמָה אַחְתִּי אֵת. וּבְגִין
 כִּךְ אָמַר אַחְתִּי הִיא (ס"א אֵת):

לשון הקודש

הכנים את עצמו בצער בבתחלה ואמר
 אחתי הוא?

אלא אברהם לא סמך על עצמו פלום,
 שראה את השכינה תמיד במדורה של
 שרה ולא זזה משם, ומשום שהיתה
 שם, סמך אברהם ואמר אחתי הוא,
 כמו שכתוב (משלי ז) אמר לחכמה אחתי
 אתי, ולכן אמר אחתי הוא.

גם לבן אדם, אין לו לסמך תמיד על גס
 בפעם אחרת, כי לא בכל שעה ושעה
 מתרחש גם.

ואם יכנים אדם את עצמו למקום
 שהגזק מצוי לעיון, הרי פקעה פל זכותו
 שעשה בתחלה ובארוה, כמו שנגאמר
 (בראשית לב) קמנתי מפל החסדים ומפל
 האמת וגו'. ואברהם, פינון שעלה
 ממצרים ונצול פעם אחת, פעת למה

וַיִּבְנֵא אֱלֹהִים אֶל אַבְימֶלֶךְ וְגו'. וְכִי קִדְשָׁא בְרִידָא
 הוּא אַתָּא לְגַבְיֵיהוּ דְרִשְׁיַעֲיָא כְּמָה דְכַתִּיב,
 (במדבר כב) וַיִּבְנֵא אֱלֹהִים אֶל בְּלָעָם. (בראשית לא) וַיִּבְנֵא אֱלֹהִים
 אֶל לִבָּן. אֵלָּא הֵהוּא מְמַנָּא שְׁלִיחָא דְאֵתְפַקְדָּא
 עַלֵייהוּ הָהָה, בְּגִין דְכָלְהוּ כַד עָבְדִי שְׁלִיחוּתָא נְטִילִי
 שְׂמָא דָּא, וּמִסְטָרָא דְדִינָא קָא אֵתִיּוּן. וְעַל דָּא וַיִּבְנֵא
 אֱלֹהִים אֶל אַבְימֶלֶךְ בְּחִלּוּם הַלְיָלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הִנֵּךְ
 מֵת עַל הָאִשָּׁה אֲשֶׁר לָקַחְתָּ וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (משלי יב) שֹׁפֵת אֱמֶת וְגו'.
 שֹׁפֵת אֱמֶת תַּכּוֹן לְעַד. דָּא אַבְרָהָם, דְכָל מְלוֹי
 בְּקַדְמוּתָא וּבְסוּפָא הוּוּ בְּאֱמֶת. וְעַד אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן
 שְׁקָר. דָּא אַבְימֶלֶךְ. בְּאַבְרָהָם נֹאמֵר וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם
 אֶל שָׂרָה אִשְׁתּוֹ אַחֲתִי הִיא. דָּא בְּקַדְמוּתָא, דְאָמַר
 בְּגִין שְׂכִינְתָּא דְהֵוֹת עִמָּה דְשָׂרָה אַחֲתִי הִיא, וַאֲבָרָהָם

 לשון הקודש

אֲשֶׁר לָקַחְתָּ וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (משלי יב) שֹׁפֵת
 אֱמֶת וְגו'. שֹׁפֵת אֱמֶת תַּכּוֹן לְעַד – זֶה
 אַבְרָהָם, שְׂכָל דְבָרָיו בְּהִתְחַלָּה וּבְסוּף
 הָיוּ בְּאֱמֶת. וְעַד אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן שְׁקָר –
 זֶה אַבְימֶלֶךְ. בְּאַבְרָהָם נֹאמֵר, וַיֹּאמֶר
 אַבְרָהָם אֶל שָׂרָה אִשְׁתּוֹ אַחֲתִי הִיא. זֶה
 בְּהִתְחַלָּה שְׂאָמַר מְשׁוּם הַשְׂכִּינָה שְׁהֵיחָה
 עִמָּה שֶׁל שָׂרָה אַחֲתִי הִיא, וַאֲבָרָהָם

וַיִּבְנֵא אֱלֹהִים אֶל אַבְימֶלֶךְ וְגו'. וְכִי
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּא אֶל רְשָׁעִים? בְּמִו
 שְׂכָתוֹב (במדבר כב) וַיִּבְנֵא אֱלֹהִים אֶל בְּלָעָם,
 (בראשית לא) וַיִּבְנֵא אֱלֹהִים אֶל לִבָּן? אֵלָּא
 אוֹתוֹ מְמַנָּה הַשְּׁלִיחַ שְׂמַפְקֵד עַלֵיהֶם הָיָה
 מְשׁוּם שְׂפָלָם, בְּשַׁעוּשִׁים שְׁלִיחוּת,
 נוֹטְלִים הַשֵּׁם הַזֶּה, מַעַד הַדִּין הֵם פְּאִים.
 וְעַל זֶה וַיִּבְנֵא אֱלֹהִים אֶל אַבְימֶלֶךְ בְּחִלּוּם
 הַלְיָלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הִנֵּךְ מֵת עַל הָאִשָּׁה

בְּחִכְמָתָא עֲבַד. מָאֵי טַעְמָא (דף קיב ע"א) בְּגִין דְּאַבְרָהָם
 מִסְטָרָא דְיָמִינָא אִיהוּ, אָמַר אַחְתִּי הִיא, וְרָזָא בְמָה
 דְּאֵת אָמַר, (שיר השירים ה) אַחְתִּי רַעֲיָתִי יוֹנְתִי תַמְתִּי. וְעַל
 דְּאֵ אַבְרָהָם קָרָא לָהּ תָדִיר אַחְתִּי, בְּגִין דְּאֵתְדַבֵּק
 בַּהֲדָה, וְלֹא יִתְעַדוּן (ויקרא קב) דָּא מִן דָּא לְעֵלְמִין.

לְסוּף מַה בְּתִיב וְגַם אֲמָנָה אַחְתִּי בֵּת אָבִי הִיא אַךְ
 לֹא בֵּת אֲמִי. וְכִי הָכִי הָזָה. אֵלָּא כֻּלָּא בְּגִין
 שְׂכִינְתָא קָאמַר, אַחְתִּי הִיא בְּקַדְמִיתָא, דְּבְתִיב אָמַר
 לְחִכְמָה אַחְתִּי אֵת. וְלִבְתָּר וְגַם אֲמָנָה. מָאֵי וְגַם.
 לְאֵתוּסְפָא עַל מַה דְּקָאמַר בְּקַדְמִיתָא. אַחְתִּי בֵּת אָבִי
 הִיא. בְּרִיתִיהּ דְּחִכְמָה עֲלָאָה, וּבְגִין כִּדְ אֵתְקַרֵי אַחְתִּי
 וְאֵתְקַרֵי חִכְמָה. אַךְ לֹא בֵּת אֲמִי. מֵאַתָּר דְּשִׁירוּתָא
 דְּכֻלָּא סְתִימָא עֲלָאָה. וְעַל דָּא וַתְּהִי לִי לְאִשָּׁה בְּאַחְוָה
 בְּחִבּוּבוּתָא דְּבְתִיב, (שיר השירים ב) וַיְמִינֵנִי תַחֲבַקְנִי וְכֻלָּא
 רָזָא דְּחִכְמָתָא אִיהוּ.

לשון הקודש

אֵלָּא הַכֵּל מְשׁוּם הַשְּׂכִינָה אָמַר אַחְתִּי
 הוּא בְּהִתְחַלָּה, שְׂפָתוּב אָמַר לְחִכְמָה
 אַחְתִּי אֵת. אַחַר כֵּן וְגַם אֲמָנָה. מַה זֶה
 וְגַם? לְהוֹסִיף עַל מַה שְּׂאמַר בְּהִתְחַלָּה.
 אַחְתִּי בֵּת אָבִי הוּא, הַבֵּת שֶׁל הַחִכְמָה
 הָעֲלִיּוֹנָה, וְלִכְּנָן נִקְרָאת אַחְתִּי וְנִקְרָאת
 חִכְמָה, אַךְ לֹא בֵּת אֲמִי, מֵהַמְקוֹם שֶׁל
 רֵאשִׁית הַכֵּל הַנִּסְתָּר הָעֲלִיּוֹן. וְעַל זֶה

עָשָׂה בְּחִכְמָה. מַה הַטַּעַם? מְשׁוּם
 שְׂאֵבְרָהֶם הוּא מְצַד הַיְמִין, אָמַר אַחְתִּי
 הוּא, וְכוּד כְּמוֹ שְׂנַאמַר (שיר ה) אַחְתִּי
 רַעֲיָתִי יוֹנְתִי תַמְתִּי. וְעַל זֶה אַבְרָהָם קָרָא
 לָהּ תַמְתִּי אַחְתִּי, מְשׁוּם שְׂנַדְבֵּק עִמָּה,
 וְלֹא יִזְוֹו זֶה מְזָה לְעוֹלָמִים.
 לְכַסּוּף מַה כְּתוּב? וְגַם אֲמָנָה אַחְתִּי בֵּת
 אָבִי הוּא אַךְ לֹא בֵּת אֲמִי. וְכִי כֵּן הָיָה?

תָּא חַוִּי, בְּקַדְמֵיתָא כִּד נַחְתִּי לְמַצְרִים הָבִי קְאָמַר
 בְּגִין לְאַתְדַּבְּקָא בְּגוּ מְהִימְנוּתָא, וְקָרָא לָהּ
 אַחְתִּי, בְּגִין דְּלֹא יִטְעוּן גּוּ אַנּוּן דִּרְגִין דְּלִבְר. אוּף
 הָבֵא אַחְתִּי, בְּגִין דְּלֹא אַתְעֵרִי מִגּוּ מְהִימְנוּתָא כְּדָקָא
 יָאוּת. דִּהָא אַבְימֶלֶךְ וְכָל אַנּוּן יְתִבִי אַרְעָא הוּוּ אֶזְלִי
 בְּתַר פּוּלְחָנָא נּוּכְרָאָה, וְאִיהוּ אַתְדַּבֵּק גּוּ מְהִימְנוּתָא,
 וּבְגִין כִּד עָאֵל לְתַמָּן וְאָמַר אַחְתִּי, מָה אַחֹת לָא
 אַתְפְּרֵשׁ מֵאַחָא לְעֶלְמִין אוּף הָבֵא. דִּהָא אַתְתָּא
 יְכִילַת לְאַתְפְּרֵשָׁא אַבְל אַחֹת לָא אַתְפְּרֵשׁ, דִּהָא תְרִין
 אַחִין לָא יְכִלִין לְאַתְפְּרֵשָׁא לְעֶלְמִין וְלְעֶלְמִי עֶלְמִין.

וּבְגִין כִּד אָמַר אַבְרָהָם אַחְתִּי הִיא, דִּהָא בְּלֶהוֹן הוּוּ
 לְהוּטִין גּוּ טְהָרִי כְכַבֵּיא וּמְזִלִי וּפְלָחִי לוּן,
 וְאַבְרָהָם הוּוּ מֵתְדַבֵּק גּוּ מְהִימְנוּתָא וְאָמַר אַחְתִּי דְלֹא

לשון הקודש

גְּדַבֵּק בְּתוּךְ הָאֱמוּנָה וּמְשׁוּם כִּד נִכְנַס
 לְשֵׁם וְאָמַר אַחְתִּי. מָה הָאֲחֹת לָא
 גְּפַרְדַּת מִן הָאֵחָ לְעוֹלָמִים – אַף כָּאן.
 שְׁהָרִי אִשָּׁה יִכּוֹלָה לְהַפְרֹד, אַבְל אַחֹת
 לָא גְּפַרְדַּת, שְׁהָרִי שְׁנֵי אַחִים לָא יִכּוֹלִים
 לְהַפְרֹד לְעוֹלָמִים וְלְעוֹלָמִי עוֹלָמִים.

וְלִכְּן אָמַר אַבְרָהָם אַחְתִּי הוּא, שְׁהָרִי
 כָּלָם הִיוּ לְהוּטִים בְּתוּךְ קִשְׁרֵי הַכּוֹכְבִים
 וּמְזוֹלוֹת וְעוֹבְדִים אוֹתָם, וְאַבְרָהָם הִוּוּ
 דְבִק בְּתוּךְ הָאֱמוּנָה, וְאָמַר אַחֹתִי, שְׁלֹא

וְתִהִי לִי לְאִשָּׁה, בְּאַחְוָה וּחְבִיבוּת,
 שְׁכַתּוּב (שם) וַיִּמְיֵנו תַּחֲבַקְנִי, וְהַבֵּל סוּד
 שֶׁל חֲכָמָה.

כֵּאֵל רָאָה, בְּהִתְחַלָּה כְּשִׁירְדוּ לְמַצְרַיִם
 כִּד אָמַר בְּשִׁבִיל לְהַדְבֵּק בְּתוּךְ הָאֱמוּנָה,
 וְקָרָא לָהּ אַחְתִּי כִּדִּי שְׁלֹא יִטְעוּ לְתוּךְ
 אוֹתָם הִדְרָגוֹת שְׁבַחוּן. אַף כָּאן אַחְתִּי,
 כִּדִּי שְׁלֹא תִזוּ מֵתוּךְ הָאֱמוּנָה כְּרָאוּי.
 שְׁהָרִי אַבְימֶלֶךְ וְכָל אוֹתָם יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ
 הִיוּ הוֹלְכִים אַחַר עֲבוּדָה זָרָה, וְהוּא

נִתְפָּרֵשׁ לְעֵלְמִין. וְסִימָנֶיךָ (ויקרא כא) וְלֹאֲחֹתוֹ הַבְּתוּלָה
 דְּאִתְמַר לְכַהֵן, אֲתָרָא דְאַבְרָהָם שְׂרִיָא בֵּיתָ.

כְּתִיב, (דברים י) אֵת יי אֱלֹהֶיךָ תִירָא אוֹתוֹ תַעֲבֹד וּבֹ
 תִדְבֹק וּבְשִׁמוֹ תִשָּׁבַע. הַאי קָרָא אוֹקְמוּתָ.
 אֲבָל תָּא חֲזִי, לִי אֱלֹהֶיךָ תִירָא לָא כְּתִיב, אֲלֹא אֵת
 יי, מָאִי אֵת, דָּא דְרַגְא קְדַמָּא אֲתֵר דְחֵלָא
 דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וּבְגִין כַּף פְּתִיב תִירָא, דְתַמֵּן פְּעִי
 בַר נֶשׁ לְדְחֵלָא קַמִּי מְאֲרִיָה (קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא) בְּגִין דְאִיהוּ
 דִּינָא. (בי)

וְאוֹתוֹ תַעֲבֹד. דָּא דְרַגְא עֲלָא דְקִימָא עַל הַאי
 דְרַגְא תַתָּא, וְלֹא מִתְפָּרֵשׁ לְעֵלְמִין, אֵת
 וְאוֹתוֹ, דָּא בְדָא דְבִקּוּן וְלֹא אִתְפָּרֵשׁ. מָאִי וְאוֹתוֹ.
 דָּא אֲתֵר בְּרִית קְדִישָׁא אוֹת לְעֵלְמִין. דְהַא פּוֹלְחָנָא
 לָא שְׂרִיָא בְּאֵת וְלֹא אִיהוּ לְמַפְלַח אֲלֹא לְמַדְחַל,

לשון הקודש

תִירָא, שְׁשֵׁם אָדָם צָרִיךְ לִירָא לְפָנֵי
 רַבּוּנוּ וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִשּׁוּם שְׁהוּא וּבֵיתוֹ
 דִּין.

וְאוֹתוֹ תַעֲבֹד - זוּ הַדְרָגָה הָעֲלִיּוֹנָה
 שְׁעוֹמֶדֶת עַל הַדְרָגָה הַתַּחְתּוֹנָה הַזוּ, וְלֹא
 נִפְרָדִים לְעוֹלָמִים. אֵת וְאוֹתוֹ זֶה עִם זֶה
 דְבִקּוּם וְלֹא נִפְרָדִים. מַה זֶה וְאוֹתוֹ? זֶה
 מְקוֹם בְּרִית הַקְדֵּשׁ, אוֹת לְעוֹלָמִים.
 שְׁהַרְי עֲבוּדָה לָא שׁוֹרָה בְּאוֹת וְאִינוּ

נִפְרָד לְעוֹלָמִים. וְסִימָן לְדַבָּר - (ויקרא כא)
 וְלֹאֲחֹתוֹ הַבְּתוּלָה, שְׁנַאֲמַר לְכַהֵן הַמְּקוֹם
 שְׁאֲבָרְהֶם שְׂרִוי בּוּ.

כְּתִיב (דברים י) אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ תִירָא אֲתוֹ
 תַעֲבֹד וּבֹ תִדְבֹק וּבְשִׁמוֹ תִשָּׁבַע. הַפְּסוּק
 הַזֶּה בְּאֲרוּחֵהּ. אֲבָל בֹּא רְאָה, לְה' אֱלֹהֶיךָ
 תִירָא לָא כְּתוּב, אֲלֹא כְּתוּב אֵת ה'. מַה
 זֶה אֵת? זוּ הַדְרָגָה הָרְאשׁוֹנָה, הַמְּקוֹם
 שֶׁל יְרֵאת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלִכֵּן כְּתוּב

אָבֵל פּוֹלְחֵנָא אִיהוּ לְעֵילָא, וּבְגִין כֶּךָ וְאוֹתוֹ תַעֲבֹד.
 וּבּוֹ תִדְבֹק. בְּאַתֵּר דְּאִיהוּ דְּבִקּוּתָא לְאַתְדִּבְקָא
 דְּאִיהוּ גּוּפָא דְשָׂרֵי בְּאַמְצָעִיתָא. וּבְשִׁמּוֹ תִשְׁבַּע
 אֶתֶר שְׂבִיעָא דְדִרְגִין. וְסִימְנִיד (ירמיה ל) וְאֵת דְּוֹד
 מְלָכָם אֲשֶׁר אָקִים לָהֶם. בְּגִין כֶּךָ אֶתְדִבְק אַבְרָהָם
 בְּמַהִימְנוּתָא כִּד נַחַת לְמַצְרַיִם וְכִד אִזֵּל לְאַרְעָא
 דְּפְלִשְׁתִּים. לְבַר נָשׁ דְּבַעָא לְנַחַתָּא גּוֹ גּוּבָא עֲמִיקָא.
 דְּחִיל דְּלֹא יָכִיל לְסַלְקָא מִגּוֹ גּוּבָא, מָה עֲבַד קָשֶׁר
 חַד קִשְׂרָא דְחֶבֶל לְעֵילָא מִן גּוּבָא, אָמַר הוּאִיל
 דְּקִשְׂרֵנָא קִשְׂרָא דָּא מִכָּאן וְלַחֲלָאָה אִיעוּל תַּמָּן. כֶּךָ
 אַבְרָהָם בְּשַׁעֲתָא דְבַעָא לְנַחַתָּא לְמַצְרַיִם. עַד לֹא
 יִיחֹת תַּמָּן קָשֶׁר קִשְׂרָא דְמַהִימְנוּתָא בְּקַדְמִיתָא
 לְאַתְתְּקַפָּא בֵּיהּ, וְלִבְתֵּר נַחַת.

אֹרְף הָכִי נָמִי כִּד עָאֵל לְאַרְעָא דְּפְלִשְׁתִּים. בְּגִין כֶּךָ

לשון הקודש

לְרַדְתָּ לְבוֹר עֲמִק, פְּחַד שְׁלֹא יוּכַל
 לְעֵלוֹת מִתּוֹךְ הַבוֹר, מָה עֲשֶׂה? קָשֶׁר
 קָשֶׁר אֶחָד שֶׁל חֶבֶל לְמַעְלָה מִהַבוֹר.
 אָמַר, הוּאִיל וְקִשְׂרֵתִי קָשֶׁר זֶה, מִכָּאן
 וְחֲלָאָה אֲכַנֵּס לָשֶׁם. כֶּךָ אַבְרָהָם, בְּשַׁעֲתָא
 שְׂרָצָה לְרַדְתָּ לְמַצְרַיִם, עַד שְׁלֹא יָרַד
 לָשֶׁם קָשֶׁר בְּתַחֲלָה אֵת קָשֶׁר הָאֲמוּנָה
 לְהַתְחִיזֵק בּוֹ, וְאַחַר כֶּךָ יָרַד.
 אַתְּ כֶּךָ גַּם בְּשִׁנְכֵנְס לְאַרְץ פְּלִשְׁתִּים.

לְעַבֵּד אֵלָא לִירָא, אָבֵל הָעֲבוּדָה הִיא
 לְמַעְלָה, וְלָכֵן וְאוֹתוֹ תַעֲבֹד.
 וּבּוֹ תִדְבֹק - בְּמָקוֹם שֶׁהוּא דְּבִקּוּת
 לְהַדְבִּק שֶׁהוּא גּוּף שְׂשׂוּרָה בְּאַמְצָע.
 וּבְשִׁמּוֹ תִשְׁבַּע - הַמָּקוֹם הַשְּׂבִיעִי שֶׁל
 הַדְּרָגוֹת, וְסִימְן לְדָבָר - (ירמיה ל) וְאֵת דְּוֹד
 מְלָכָם אֲשֶׁר אָקִים לָהֶם. מִשּׁוּם כֶּךָ נִדְבְּק
 אַבְרָהָם בְּאַמוּנָה בְּשִׁירְד לְמַצְרַיִם
 וּבְשַׁחֲלֵד לְאַרְץ פְּלִשְׁתִּים. לְאָדָם שְׂרָצָה

(משלי יב) שִׁפְתַי אֵמֶת תִּבְנוֹן לְעַד. וְעַד אֲרֻגֶיעָה לְשׁוֹן שִׁקְרָה, דָּא אַבְימְלָךְ דְּאָמַר בְּתָם לְבָבֵי וּבִנְקִיִן כַּפֵּי. וְכַד אֶתְדַּרְוּ לִיה מַה כְּתִיב גַּם אֲנֹכִי יִדְעֵתִי כִּי בְתָם לְבַבְךָ עָשִׂיתָ זֹאת, וְלֹא כְתִיב נִקְיוֹן כַּפַּיִם:

וְעַתָּה הָשִׁב אֵשֶׁת הָאִישׁ כִּי נָבִיא הוּא. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר (שמואל א ב) רַגְלֵי חֲסִידוֹ יִשְׁמַר וְגו'. חֲסִידוֹ כְּתִיב חַד, וְדָא אַבְרָהָם דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיר לִיה תְּדִיר וְלֹא אַעֲדֵי נְטִירוֹ מִנִּיה לְעֵלְמִין. וּמַה דְּאָמַר רַגְלֵי, דָּא אֶתְתִּיחַ, דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שִׁדְר שְׂכִינְתִּיה עִמָּה וְנָטִר לָהּ תְּדִיר.

דְּבַר אַחַר רַגְלֵי חֲסִידוֹ יִשְׁמַר. חַד, דָּא אַבְרָהָם דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָזִיל עִמִּיה תְּדִיר בְּגִין דְּלֹא יִיכְלוֹן לְנַזְקָא לִיה. וְרִשְׁעִים בַּחֲשָׁךְ יִדְמוּ. אֵלִין

לשון הקודש

אַבְרָהָם שֶׁתְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵר אוֹתוֹ תְּמִיד וְלֹא מְסִיר מִמֶּנּוּ אֶת שְׂמִירְתּוֹ לְעוֹלָמִים. וּמַה שְּׂאֵמַר רַגְלֵי - זוֹ אִשְׁתּוֹ, שֶׁתְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלַח שְׂכִינְתּוֹ עִמָּה וְשׁוֹמֵר אוֹתָהּ תְּמִיד.

דְּבַר אַחַר רַגְלֵי חֲסִידוֹ יִשְׁמַר - אַחַד, זֶה אַבְרָהָם, שֶׁתְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִלָּךְ עִמּוֹ תְּמִיד כְּדֵי שְׁלֹא יוּכְלוּ לְהוֹיֵק לוֹ. וְרִשְׁעִים בַּחֲשָׁךְ יִדְמוּ - אֵלִין אוֹתָם

מִשׁוּם כְּדָ (מִשְׁלֵי יב) שִׁפְתַי אֵמֶת תִּבְנוֹן לְעַד. וְעַד אֲרֻגֶיעָה לְשׁוֹן שִׁקְרָה - זֶה אַבְימְלָךְ שְׂאֵמַר בְּתָם לְבָבֵי וּבִנְקִיִן כַּפֵּי. וּכְשֶׁתְּחִזְרוּ לוֹ מַה כְּתוּב? גַּם אֲנֹכִי יִדְעֵתִי כִּי בְתָם לְבַבְךָ עָשִׂיתָ זֹאת, וְלֹא כְתוּב נִקְיוֹן כַּפַּיִם.

וְעַתָּה הָשִׁב אֵשֶׁת הָאִישׁ כִּי נָבִיא הוּא. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (שמואל א-ב) רַגְלֵי חֲסִידוֹ יִשְׁמַר וְגו'. חֲסִידוֹ כְּתוּב אַחַד, וְזֶה

אנון מלכין בקטל קדשא בריך הוא ביהוה ליליא
דרדף בתרייהו.

הדא הוא דכתיב בחשך ידמו, דא ליליא דאתקשר
במשוכא וקטל לון, ואברהם רדיף ויליא
קטיל לון, הדא הוא דכתיב ויחלק עליהם לילה הוא
ועבדיו וינם. ויחלק עליהם לילה, דא קדשא בריך
הוא דפליג רחמי מן דינא בגין למעבד נוקמין
לאברהם, ובגין כך ורשעים בחשך ידמו. וינם, ויכום
מיבעי ליה. אלא דא קדשא בריך הוא. פי לא בכח
יגבר איש. דאיהו ואליעזר הוו בלחודייהו.

רבי יצחק אמר והא תנינן באתר דנזקא שכניה לא
יסמך בר נש על ניסא, ולא הוה אתר דנזקא
אשתכח בהאי דאברהם אזיל פתר חמשה מלכין
למרדף בתרייהו ולאגחא קרבא.

לשון הקודש

בחשך ידמו. וינם? הנה צריך לכתב
ויכום! אלא זה הקדוש ברוך הוא, פי לא
בכח יגבר איש, שהוא ואליעזר היו
לבדם.

רבי יצחק אמר, והרי שנינו שבמקום
שגזק מצוי שלא יסמך בן אדם על הנס,
ולא הנה מקום שהגזק מצוי כמו זה
שאברהם הולך אחר חמשה מלכים
לרדף אחריהם ולערך קרב.

מלכים שהרג הקדוש ברוך הוא באותו
לילה שרדף אחריהם.

זהו שפיתוב בחשך ידמו, זה הלילה
שנקשר בחשך והרג אותם, ואברהם
רדף והלילה הרג אותם. זהו שפיתוב
ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו וינם.
ויחלק עליהם לילה - זה הקדוש ברוך
הוא שחלק רחמים מן הדין כדי לעשות
נקמות לאברהם, ומשום כך ורשעים

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּד אָזִיל אַבְרָהָם לְהָאֵי לָא אָזִיל
 לְאַנְחָא קַרְבָּא, וְלֹא סַמְדָּ עַל נִיסָא, אָלֹא
 צַעֲרָא דְלוּט אַפְקִיָה מִבֵּיתֵיהּ, וְנָטִיל מְמוּנָא לְמַפְרָק
 לֵיהּ, וְאֵי לָא דִּימֹת בְּהַדְיָה גּוֹ שְׂבִיָּה. פִּינּוּן דִּנְפַק
 חָמָא שְׂבִינְתָא דְנַחֲרָא קַמִּיָּה וְכַמְּה חִילּוּן סַחֲרִינֵיהּ,
 בַּהֲהִיא שַׁעֲתָא רַדְף בַּתְרִייתוּ, וְקַדְשָׁא בְרִידָא הוּא
 קַטִּיל לֹזֶן, הָדָא הוּא דְכָתִיב וְרָשָׁעִים בַּחֲשֵׁךְ יִדְמוּ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר רָזָא אִיהוּ, רַגְלֵי חֲסִידוּ יִשְׁמַר, דָּא
 אַבְרָהָם. וְכַד נָפַק אֶשְׁתַּתַּף יַצְחָק בְּהַדְיָה וְנָפְלוּ
 קַמִּיָּה, וְאֵי לָא דְאֶשְׁתַּתַּף יַצְחָק בְּהַדְיָה דְאַבְרָהָם לָא
 אֶשְׁתַּצִּיאוּ הָדָא הוּא דְכָתִיב וְרָשָׁעִים בַּחֲשֵׁךְ יִדְמוּ. פִּי
 לֹא בְכַח יַגְבֵּר אִישׁ. אַף עַל גַּב דְּחִילָא אֶשְׁתַּכַּח תְּדִיר
 בְּיַמִּינָא, אֵי לָא הוּא בְּסַטְרָא דְשַׁמְאֵל לָא אֶתְדַחֲיִין
 קַמִּיָּה.

לשון הקודש

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, סוּד הוּא, רַגְלֵי חֲסִידוּ
 יִשְׁמַר – זֶה אַבְרָהָם, וְכַשֵּׁי צֶאֱ, הַשְׁתַּתַּף
 עִמּוֹ יַצְחָק וְנָפְלוּ לְפָנָיו, וְאִם לֹא
 שֶׁהַשְׁתַּתַּף יַצְחָק יַחַד עִם אַבְרָהָם, לֹא
 הִשְׁמְדוּ. זֶהוּ שְׂכַתוֹב וְרָשָׁעִים בַּחֲשֵׁךְ
 יִדְמוּ. פִּי לֹא בְכַח יַגְבֵּר אִישׁ. אַף עַל גַּב
 שֶׁהִכַּח נִמְצָא תְּמִיד בְּיַמִּין, אִם לֹא הָיָה
 בְּצַד הַשְׁמָאֵל לֹא הָיוּ נִדְחִים לְפָנָיו.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּשֶׁהֲלַךְ אַבְרָהָם עַל
 זֶה, לֹא הֲלַךְ לְעֶרְךָ קַרְבַּ וְלֹא סַמְדָּ עַל
 הַגֵּם, אָלֹא צַעֲרוּ שֶׁל לוּט הוֹצִיא אוֹתוֹ
 מִבֵּיתוֹ, וְלָקַח מְמוֹן לְפָדוֹת אוֹתוֹ, וְאִם
 לֹא – שְׂיִמֹת יַחַד אֶתוֹ בְּתוֹךְ שְׂבִיּוֹ. פִּינּוּן
 שֵׁי צֶאֱ רָאָה שְׂבִינָה שְׁמַאֲרָה לְפָנָיו
 וְכַמְּה צְבָאוֹת סְבִיבָה, וְכַבֹּאוֹתָהּ שַׁעֲהָ
 רַדְף אַחֲרֵיהֶם, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הֲרַג
 אוֹתָם. זֶהוּ שְׂכַתוֹב וְרָשָׁעִים בַּחֲשֵׁךְ יִדְמוּ.

דְּבַר אַחַר רַגְלֵי חֲסִידוֹ יִשְׁמַר, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נֶשֶׁ
 רַחִים לִיּוֹהָ לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. קַדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא רַחִים לִיּוֹהָ בְּכָל מַה דְּאִיתוּ עֲבִיד וְנָטִיר אַרְחֵי
 כְּמַה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קכא) ייִ יִשְׁמַר צִאתְךָ וּבּוֹאְךָ
 מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

תָּא חַיִּי, כְּמַה חֲבִיבוֹתִיּוֹה דְּאַבְרָהָם לְגַבֵּי קַדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, דְּבְכָל אַתְר דְּהוּוּ אָזִיל לָא הוּוּ
 חַיִּים עַל דִּילִיּוֹה כְּלוּם, (דף קיג ע"א) אָלָא בְּגִין לְאַתְדַּבְּקָא
 בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִין כְּדָ רַגְלֵי חֲסִידוֹ יִשְׁמַר.
 וְדָא הוּא אֶתְתִּיּוֹה, דְּכְתִיב וְאֶבִּימְלֹךְ לֹא קָרַב אֵלָיָה.
 וְכְתִיב כִּי עַל כֵּן לֹא נִתְתִּיךְ לְגַנֵּעַ אֵלָיָה.

בְּפִרְעָה מַה כְּתִיב, (בראשית יב) וַיִּגַּע ייִ אֶת פִּרְעָה וְגו'
 עַל דְּבַר. אִיהִי אֲמָרָה וְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 הוּוּ מַחֵי, וּבְגִין כְּדָ רַגְלֵי חֲסִידוֹ יִשְׁמַר. וְרִשְׁעִים

לשון הקודש

הָיָה חָס עַל שְׁלוֹ כְּלוּם, אָלָא רַק כְּדִי
 לְהַדְּבַק בְּקַבְ"ה, וּמִשּׁוּם כְּדָ רַגְלֵי חֲסִידוֹ
 יִשְׁמַר, וְזוּהִי אֲשֶׁתוֹ, שְׁכַתוֹב וְאֶבִּימְלֹךְ
 לֹא קָרַב אֵלָיָה, וְכַתּוּב כִּי עַל כֵּן לֹא
 נִתְתִּיךְ לְגַנֵּעַ אֵלָיָה.

בְּפִרְעָה מַה כְּתוּב? (בראשית יב) וַיִּגַּע ה'
 אֶת פִּרְעָה וְגו' עַל דְּבַר שְׂרִי. הִיא אֲמָרָה
 – וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הָיָה מִכָּה, וּמִשּׁוּם

דְּבַר אַחַר רַגְלֵי חֲסִידוֹ יִשְׁמַר – בְּשַׁעֲתָא
 שְׁכָן אָדָם אוֹהֵב אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹהֵב אוֹתוֹ בְּכָל מַה
 שְׁהוּא עוֹשֶׂה וְשׁוֹמֵר דְּרַבְּיוּ, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר
 (תהלים קכא) ה' יִשְׁמַר צִאתְךָ וּבּוֹאְךָ מִעַתָּה
 וְעַד עוֹלָם

כֵּן רְאֵה כְּמַה חֲבִיבוֹתוֹ שָׁל אֲבְרָהָם
 לְקַבְ"ה, שְׁבְכָל מְקוּם שְׁהָיָה הוֹלֵךְ, לֹא

בַּחֲשֵׁךְ יַדְמוּ, אֲלֵיךָ פָּרַעַה וְאַבְיִמֶלֶךְ, דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא עֶבֶד בְּחוּ דִינֵין בְּלִילְיָא. כִּי לֹא בִכְחַ וְיִגְבַר אִישׁ.
 מָאן אִישׁ, דָּא אַבְרָהָם, דְּכַתִּיב וְעַתָּה הֲשִׁב אֵשֶׁת
 הָאִישׁ וְגו'.

וַיִּפְקֹד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמַר וְגו'. רַבִּי חֵיָא פְּתַח
 וְאָמַר (זכריה א) וַיֵּרְאֵנִי אֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל
 עוֹמֵד לִפְנֵי מַלְאָךְ יְיָ וְהַשָּׁטָן עוֹמֵד עַל יְמִינוֹ לְשַׁטְנוֹ.
 הָאִי קָרָא אֵיךְ לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיתָה. וַיֵּרְאֵנִי אֶת יְהוֹשֻׁעַ
 הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל דָּא יְהוֹשֻׁעַ בֶּן יְהוֹצָדָק. עוֹמֵד לִפְנֵי
 מַלְאָךְ יְיָ, מָאן מַלְאָךְ יְיָ. דָּא אַתְרַ צְרוּרָא (ס"א דְּנִשְׁמָתֵין
 דְּצַדִּיקָא צְרִירָה) דְּנִשְׁמָתֵיהּ דְּצַדִּיק צְרִירָא בֵּיתָה, וְכָל אַנּוּן
 נִשְׁמָתֵין דְּצַדִּיקָא קְיָיִמִין תַּפְּן, וְדָא הוּא מַלְאָךְ יְיָ.
 וְהַשָּׁטָן עוֹמֵד עַל יְמִינוֹ לְשַׁטְנוֹ. דָּא יֵצֵר הָרַע
 דְּאִיהוּ מְשׁוּטֵט וְאִזִּיל בְּעֵלְמָא לְנִטְלָא

לשון הקודש

וְהַשָּׁטָן עוֹמֵד עַל יְמִינוֹ לְשַׁטְנוֹ. בְּפִסּוּק זֶה
 יֵשׁ לְהַסְתַּכְּלָא בּוֹ. וַיֵּרְאֵנִי אֶת יְהוֹשֻׁעַ
 הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל - זֶה יְהוֹשֻׁעַ בֶּן יְהוֹצָדָק.
 עוֹמֵד לִפְנֵי מַלְאָךְ ה', מִי זֶה מַלְאָךְ ה'?
 זֶהוּ הַמְּקוֹם וְנִשְׁמָתוֹת הַצַּדִּיקִים צְרוּרוֹת צְרוּר
 שֶׁל נִשְׁמָתוֹת הַצַּדִּיקִים צְרוּרוֹת בּוֹ, וְכָל אוֹתָן
 נִשְׁמָתוֹת הַצַּדִּיקִים עוֹמְדוֹת שָׁם, וְזֶהוּ
 מַלְאָךְ ה'.

וְהַשָּׁטָן עוֹמֵד עַל יְמִינוֹ לְשַׁטְנוֹ - זֶהוּ יֵצֵר

כִּד רַגְלֵי חֲסִידוֹ וְשֹׁמֵר. וְרַשְׁעִים בַּחֲשֵׁךְ
 יַדְמוּ - אֵלּוּ פָּרַעַה וְאַבְיִמֶלֶךְ, שֶׁהַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא עָשָׂה בָּהֶם דִּינִים בְּלִילְיָה. כִּי
 לֹא בִכְחַ וְיִגְבַר אִישׁ, מִי זֶה אִישׁ? זֶה
 אַבְרָהָם, שֶׁכְּתוּב וְעַתָּה הֲשִׁב אֵשֶׁת
 הָאִישׁ וְגו'.

וְח' פְּקֹד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמַר וְגו'. רַבִּי
 חֵיָא פְּתַח וְאָמַר, (זכריה א) וַיֵּרְאֵנִי אֶת
 יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל עוֹמֵד לִפְנֵי מַלְאָךְ ה'

נִשְׁמָתִין וְלֹא־אִפְקָא רוּחִין וְלִמְסִי לֹון לְבְרִייתָא לְעִילָא
וְתַתָּא. וְדָא הוּא בְּשַׁעְתָּא דְאַטִּיל לִיה נְבוּכַדְנֶצַּר
לְאִשָּׁא עִם אַנּוּן נְבִיאֵי הַשָּׁקֶר, וְהֵאִי הוּא מְסִינ
לְעִילָא בְּגִין דִּיתּוּקְד עִמָּהוּן.

דְּהַכִּי הוּא אֲרַחֵי דְלָאו אִיהוּ מְקַטְרַג אֱלָא בְּזַמְנָא
דְּסַפְנָה וּבְזַמְנָא דְצַעֲרָא שְׂרִיא בְּעֶלְמָא, וְאִית
לִיה רְשׁוּ לְמְסִי וְלִמְעַבְד דִּינָא אֲפִלוּ בְלָא דִינָא
כְּמָה דְאֵת אָמַר, (מְשִׁלֵי יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְלָא מְשַׁפֵּט. מַהוּ
לְשַׁטְנוּ, דְּהוּא אָמַר אוּ פְלָהוּ יִשְׁתַּזְכּוּן אוּ פְלָהוּ
יִתּוּקְדוּן.

דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְאֵתִיּהִיב רְשׁוּתָא לְמַחְבְּלָא לְחַבְּלָא
לָא אֲשַׁתְּזִיב זַפְאָה מִן תִּיבְיָא, וּבְגִין כִּד
בְּשַׁעְתָּא דְדִינָא שְׂרִיא בְּמַתָּא בְּעֵי בַר נָשׁ לְעֶרְקָא
עַד לָא אֲתַפֵּס תַּפְּוֹן, דְּהָא מְחַבְּלָא כִּינּוּן דְּשָׂרֵי הַכִּי

לשון הקודש

דין אֲפִלוּ בְּלֵי דִין, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מְשִׁלֵי יג)
וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְלָא מְשַׁפֵּט. מַה זֶה לְשַׁטְנוּ?
שְׂהִיָּה אֹמַר, אוּ שְׂכַלְמ יִנְצְלוּ אוּ שְׂכַלְמ
יִשְׂרְפוּ.

שְׂהִיָּה בְּשַׁעְתָּא שְׁנַתְנָה רְשׁוּת לַמְּשַׁחִית
לְחַבְּל, לֹא נִצּוּל תְּצַדִּיק מִהַרְשָׁעִים. וְלִכּוֹן
בְּשַׁעְתָּא שְׁהִדִין שְׂרוּי בְּעִיר, אָרִיךְ בֶּן אָדָם
לְבָרַח בְּטָרָם שְׂתַפֵּס שָׁם, שְׂהִיָּה
הַמְּשַׁחִית, כִּינּוּן שְׁמַתְחִיל, כִּד גַּם עוֹשֶׂה

הָרַע שֶׁהוּא מְשׁוֹטֵט וְהוֹלֵךְ בְּעוֹלָם לְמַל
נְשָׁמוֹת וְלְהוֹצִיא רוּחוֹת וְלְהַסְטוֹת אֵת
הַבְּרִיּוֹת לְמַעְלָה וְלְמַטָּה. וְהוּוּ בְּשַׁעְתָּא
שְׂהִטִיל אוֹתוֹ נְבוּכַדְנֶצַּר לְאִשׁ עִם אוֹתָם
נְבִיאֵי הַשָּׁקֶר, וְזֶה הִנֵּה מְסִינ לְמַעְלָה
כִּדֵי שְׂיִשְׂרַף עִמָּם.

שְׂכַפְּךָ הִיא דְרַכּוּ – שְׂאִינוּ מְקַטְרַג אֱלָא
בְּזַמְנָן שֶׁל סַפְנָה וּבְזַמְנָן שְׂהַצַּעַר שׁוּרָה
בְּעוֹלָם, וַיֵּשׁ לוֹ רְשׁוּת לְהַסְטוֹת וְלַעֲשׂוֹת

נָמִי עֶבֶד לְזַפְּאָה כְּתִיבָא. וְכָל שְׁכָן דְּהוּוּ תְּלִיתְהוֹן
 בְּחַד. וְהָוּה תָּבַע דִּיתוּקְרוֹן בְּלָהוּ אוּ יִשְׁתַּזְּבוֹן בְּלָהוּ.
 בְּגִין דְּבַד אֲתַעְבִּיד ^(דף קיג ע"ב) נִיסָא לָא אֲתַעְבִּיד פְּלָנוּ
 נִיסָא וּפְלָנוּ דִּינָא, אֲלָא כְּלָא כְּחַדָּא, אוּ נִיסָא אוּ
 דִּינָא.

אָמַר לִיה רַבִּי יוֹסִי, וְלָא, וְהָא בּוּזְמָנָא דְּבַקַּע קְדָשָׁא
 בְּרִידָּהּ הוּא יִמָּא לְיִשְׂרָאֵל הָוּה קָרַע יִמָּא
 לְאַלְיִן וְאַזְלִין בְּיַבְשֶׁתָּא, וּמִיָּא הָוּוּ תָּבִין מִסְטָרָא
 אֲחַרָּא וְטַבְעִין לְאַלְיִן וּמִתִּין, וְאַשְׁתַּכַּח נִיסָא הָכָּא
 וְדִינָא הָכָּא כְּלָא כְּחַדָּא.

אָמַר לִיה וְדָא הוּא דְּקִשְׂיָא קַמִּיתָּהּ, דְּבַד קְדָשָׁא
 בְּרִידָּהּ הוּא עֶבֶד דִּינָא וְנִיסָא כְּחַדָּא, לָאוּ
 בְּאַתְרָּהּ חַד וְלָא בְּבִיתָּא חַדָּא ^(דאֲשְׁתַּכַּח כְּלָא כְּחַדָּא), וְאִי
 אֲתַעְבִּיד קִשְׂיָא קַמִּיתָּהּ, דְּהָא לְעִילָא לָא אֲתַעְבִּיד כְּלָא

לשון הקודש

הולכים ביבשה, והמים היו שבים מצד
 אחר ומטביעים את אלה ומתים. ונמצא
 גם כאן ודין כאן, הכל כאחד.

אָמַר לוֹ, וְהוּוּ שְׁקִשָּׁה לְפָנָיו,
 שְׁבַשְׁתְּקְרוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה דִין וְגַם
 כְּחַדָּא, לָא בְּמִקּוּם אֲחַד וְלָא בְּבִית אֲחַד
 וְשֶׁחַל נִמְצָא כְּחַדָּא. וְאִם נַעֲשֶׂה קִשָּׁה
 לְפָנָיו, שְׁחַרְי לְמַעְלָה לָא נַעֲשֶׂה הַכָּל

לצדיק כמו לרשע, וכל שכן שהיו
 שלשתם כאחד. והיה תובע שישרפו
 כלם או ינעלו כלם. משום שבשנעשה
 גם, לא נעשה חצי גם וחצי דין, אלא
 הכל כאחד, או גם או דין.

אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, וְלָא? וְחַרִּי בְּזִמְן
 שְׁבַקַּע הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַיָּם
 לְיִשְׂרָאֵל, הָיָה קוֹרַע אֶת הַיָּם לְאַלְהָהּ וְהֵם

אָלָא בְּשִׁלְיָמוֹ כִּתְרָא אִו נִיסָא אִו דִּינָא בְּאַתְר חָד
וְלֹא בְּפִלְגּוֹ.

בְּגִין כִּד לֹא עֲבִיד קְדָשָׁא בְּרִיד הוּא דִּינָא בְּחִיבָא
עַד דְּאַשְׁתְּלִימוֹ בְּחוּבֵייתוֹ הָדָא הוּא דְכְּתִיב,
(בראשית טו) כִּי לֹא שָׁלַם עֹזֶן הָאֲמַרִי עַד הִנֵּה. וְכְּתִיב
(ישעיה כז) בְּסַאפְּאָה בְּשִׁלְחָה תְּרִיבְנָה. וְעַל דָּא הָוָה
אַסְטִין לִיה לִיהוֹשֻׁעַ דִּיתּוֹקֵד בְּהוּ, עַד דְּאָמַר לִיה (זכריה
ג) יְגַעַר יִי בְּדִּי הַשָּׁטָן. מָאן אָמַר לִיה, דָּא מְלֹאךְ יִי
(וְאִתְמַר וַיֹּאמֶר יִי אֶל הַשָּׁטָן).

וְאִי תִימָא וַיֹּאמֶר יִי אֶל הַשָּׁטָן יְגַעַר יִי בְּדִּי וְגוֹ. תָּא
חֲזוּ, הָכִי נָמִי לְמִשְׁחָה בְּסִנְה דְכְּתִיב, (שמות ג) וַיֵּרָא
מְלֹאךְ יִי אֵלָיו בְּלִבַּת אֵשׁ. וְכְּתִיב וַיֵּרָא יִי כִּי סָר
לְרֵאוֹת. לְזַמְנִין מְלֹאךְ יִי וְלְזַמְנִין מְלֹאךְ וְלְזַמְנִין יִי.
וּבְגִין כִּד אָמַר לִיה יְגַעַר יִי בְּדִּי הַשָּׁטָן וְלֹא אָמַר הִנְנִי
גֹעַר בְּדִּי.

לשון הקודש

(זכריה ג) יְגַעַר ה' בְּדִּי הַשָּׁטָן. מִי אָמַר לוֹ?
זֶה מְלֹאךְ ה' וְנֹאמַר וַיֹּאמֶר ה' אֶל הַשָּׁטָן.
וְאִם תֹּאמַר, וַיֹּאמֶר ה' אֶל הַשָּׁטָן יְגַעַר
ה' בְּדִּי וְגוֹ? בֵּא רְאֵה, כִּד גַּם לְמִשְׁחָה
בְּסִנְה, שְׂכַתוּב (שמות ג) וַיֵּרָא מְלֹאךְ ה'
אֵלָיו בְּלִבַּת אֵשׁ, וְכַתּוּב וַיֵּרָא ה' כִּי סָר
לְרֵאוֹת. לְפַעְמִים מְלֹאךְ ה', וְלְפַעְמִים
מְלֹאךְ, וְלְפַעְמִים ה'. וְלִכְּן אָמַר לוֹ יְגַעַר

אָלָא בְּשִׁלְמוֹת כְּאַחַד, אִו גַּם אִו דִּין
בְּמָקוֹם אַחַד וְלֹא לְחֻצָּאִין.
לְכִן לֹא עוֹשֶׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא דִּין
בְּרִשְׁעִים עַד שִׁישְׁתְּלִמוֹ בְּחֻטָּאִים. זְהוּ
שְׂכַתוּב (בראשית טו) כִּי לֹא שָׁלַם עֹזֶן הָאֲמַרִי
עַד הִנֵּה, וְכַתּוּב (ישעיה כז) בְּסַאפְּאָה
בְּשִׁלְחָה תְּרִיבְנָה. וְעַל זֶה הָיָה מְסִטִין
לִיהוֹשֻׁעַ שִׁישְׁרַף עִמָּם, עַד שֶׁאָמַר לוֹ

תָּא חַזִי, פְּנוּנָא דָּא בְיוֹמָא דְאַשְׁתַּכַּח דִּינָא בְּעֶלְמָא,
 וְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְתִיב עַל פְּרִסְיָא דִּדִּינָא,
 פְּדִין אֲשַׁתְּכַח הַאי שְׁטָן דְאַסְטִי לְעִילָא וְתַתָּא,
 וְאַשְׁתַּכַּח אִיהוּ לְחַבְלָא עֶלְמָא וְלִיטְל נְשַׁמְתִּין.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָוּה יְתִיב וְלַעִי בְּאוֹרֵייתָא, וְהָוּה
 מְשַׁתְּדֵל בְּהַאי קָרָא (דברים כא) וְלִקְחוּ זַקְנֵי הָעִיר
 הַהִיא עֲגֹלַת בָּקָר וְגו' וְעֲרְפוּ שָׁם אֶת הָעֲגֹלָה בְּנַחֲל.
 וְדִינָא אִיהוּ בְּקוֹפִין לְעֲרֻפָּא לָהּ. אָמַר לִיה רַבִּי
 אֶלְעָזָר הַאי לְמַאי אֲנִצְטְרִיךְ.

בְּכַח רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאָמַר, וְוִי לְעֶלְמָא דְאַתְמִשְׁךְ בְּתַר
 דָּא. דִּהָא מִן הַהוּא יוֹמָא דִּהְהוּא חֲוִיָּא (דף קיד
 א"ו) בִּישָׂא דְאַתְפַּתַּח בֵּיה אָדָם שְׁלִיט עַל אָדָם וְשְׁלִיט
 עַל בְּנֵי עֶלְמָא, אִיהוּ קָאִים לְמַסְטִי עֶלְמָא וְעֶלְמָא לֹא
 יְכִיל לְנַפְקָא מִעֲנֻשִׂיהָ עַד דִּיִּיתִי מִלְבָּא מְשִׁיחָא וְיוֹקִים

לשון הקודש

וְעֲרְפוּ שָׁם אֶת הָעֲגֹלָה בְּנַחֲל. וְהַדִּין הוּא
 בְּסַפִּין לְעֲרַף אוֹתָהּ. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר,
 לָמָּה צְרִיךְ אֶת זֶה?

בְּכַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, אוֹי לְעוֹלָם
 שְׁנַמְשָׁךְ אַחַר זֶה, שְׁהָרִי מֵאוֹתוֹ הַיּוֹם
 שְׁאוֹתוֹ הַנְּחַשׁ הָרַע הַתְּפַתַּח בּוֹ אָדָם,
 שׁוֹלֵט עַל הָאָדָם וְשׁוֹלֵט עַל בְּנֵי הָעוֹלָם,
 הוּא עוֹמֵד לְהַסְטוֹת אֶת הָעוֹלָם, וְהָעוֹלָם
 לֹא יְכִיל לְצַאת מִעֲנֻשׁוֹ עַד שְׁיָבֵא מְלַךְ

ה' בְּדִן הַשְּׁטָן וְלֹא אָמַר הַנְּנִי גוֹעֵר בְּךְ.
 בְּלֹא רְאֵה, כְּמוֹ זֶה בְּיוֹם שְׁנַמְצָא דִּין
 בְּעוֹלָם וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב עַל
 כְּסֵא הַדִּין, אִזּוּ נִמְצָא הַשְּׁטָן הָוּה שְׁמַסְסָה
 לְמַעְלָה וְלַמַּטָּה, וְהוּא נִמְצָא לְהַשְׁחִית
 אֶת הָעוֹלָם וְלִטְל הַנְּשַׁמּוֹת.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה יוֹשֵׁב וְלוֹמֵד תּוֹרָה,
 וְהָיָה מְשַׁתְּדֵל בְּפִסּוּק הַזֶּה, (דברים כא)
 וְלִקְחוּ זַקְנֵי הָעִיר הַהִיא עֲגֹלַת בָּקָר וְגו'

קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדַמְיָי עֲפָרָא דְכְּתִיב, (ישעיה כה) בְּלַע
 הַמּוֹת לְנִצַּח וְגו' וְכְתִיב, (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטְּמֵאָה
 אֲעֵבִיר מִן הָאָרֶץ. וְאִיהוּ קָאִים עַל עֲלֵמָא דָּא לְמוֹטֵל
 נִשְׁמָתִין דְּכָל בְּנֵי נִשְׁאָ.

וְתָא חָזִי הָא כְּתִיב (דברים כא) פִּי יִמְצֵא חָלָל וְגו' תָּא
 חָזִי, כָּל בְּנֵי עֲלֵמָא עַל יְדֵי מַלְאָךְ הַמּוֹת נִפְקָא
 נִשְׁמָתֵיהוּ. אִי תִימָא דְבַר נֶשׁ דָּא עַל יְדָא דְהַהוּא
 מַלְאָךְ הַמּוֹת נִפְקַנְשָׁמְתִיהָ, לָאוּ הָכִי. אֲלָא מָאן
 דְקָטִיל לִיהָ, אִפִּיק נִשְׁמָתִיהָ עַד לָא מָטָא זְמַנִּיהָ
 לְשִׁלְטָאָה בֵּיהָ הַהוּא מַלְאָךְ הַמּוֹת.

וּבְגִין כֶּךָ וְלֹא אֶרֶץ לֹא יִכְפֹּר וְגו' וְלֹא אֶרֶץ דִּילָן. וְלֹא
 דִּי לֹון דְקָאִים אִיהוּ לְמַסְטֵי עֲלֵמָא לְמִנְנָא
 וְלִקְטֵרְנָא תְדִיר כָּל שָׁכֵן דְגִזְלִין מִינֵיהָ מַה דְאִית לִיהָ
 לְנִטְלָא. וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָיִים עַל בְּנוֹי, וּבְגִין כֶּךָ

לשון הקודש

תאמר שכן אדם הזה יצאה נשמתו על ידי אותו מלאך המות - לא כן! אלא מי שהורג אותו, הוציא את נשמתו בטרם הגיע זמנו שישלט בו אותו מלאך המות.

ולכן ולארץ לא יכפר וגו'. ולארץ שולנו. ולא די להם שעומד הוא להסמות העולם לחנם ולקטרנג תמיד, כל שכן שגוזלים ממנו מה שיש לו

המשית ונקים הקדוש ברוך הוא את ישגי העפר, שכתוב (ישעיה כא) בלע המות לנצח וגו', וכתוב (זכריה יג) ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ. והוא עומד על עולם זה לטל את כל נשמות בני האדם.

ובא וראה, הרי כתוב (דברים כא) פי ימצא חלל וגו'. בא ראה, כל בני העולם נשמתם יוצאת על ידי מלאך המות. אם